

Arbetslivskommissionen för landsbygdsnäringar, hästhushållning och djurskötsel, lägesbild 2022–2023

Arbetslivskommissionen har utarbetat en lägesbild över kvaliteten på genomförandet av yrkesprov och bedömningen av kunnande inom sitt område. Till arbetskommissionernas uppgifter hör att årligen producera information om kvaliteten på genomförandet av yrkesprov och bedömningen av kunnandet inom den egna branschen (Statsrådets förordning om yrkesutbildning 673/2017). För detta uppdrag har arbetslivskommissionerna haft tillgång till uppgifter om uppföljning, bedömning och respons, bland annat utbildningsförvaltningens statistik- och styrningstjänster och i den nationella informationsresursen KOSKI. Uppgifterna om utförda studieprestationer 2022 gjordes tillgängliga för kommissionerna våren 2023. Eventuella korrigeringar som läroanstalterna har gjort i KOSKI-informationen efter denna tidpunkt visas inte i denna lägesbild. Detta gäller även statistiken över mängden utförda studieprestationer 2023 som tagits fram ur informationsresursen KOSKI i början av 2024. De granskade prestationsmängderna publiceras senare i utbildningsförvaltningens statistiktjänst Vipunen.fi. De uppgifter som har utnyttjats i lägesbilden har plockats direkt från informationsresursen KOSKI i den form som läroanstalterna har uppgett dem. Statistiken kan innehålla bristfälliga eller felaktiga uppgifter. Till exempel på grund av tekniska orsaker har alla uppgifter som antecknats i läroanstalternas egna studiehanteringssystem inte överförts korrekt till KOSKI och då syns uppgifterna i statistiken som "inga uppgifter"/"har inte meddelats". De examina som är i övergångsperioden ingår inte i de kvantitativa uppgifterna. I utbildningsanordnarnas anordnartillstånd bestäms utbildningsanordnarnas aktivitet utifrån om utbildningsanordnaren/läroanstalten registrerat examens- eller examensdelsprestationer i den KOSKI-data från 2022 eller 2023 som tillställts kommissionen. Även kommissionernas besöksrapporter, begäran om rättelse och utlåtanden har använts som källmaterial.

Antal avlagda examina och examensdelar

	2022	2023	2022	2023
Avläggande av examina och examensdelar	hel examen	hel examen	examensdelar	examensdelar
Grundexamen inom lantbruksbranschen	780	841	8669	9901
Kompetensområdet för djurskötsel	452	501		
Kompetensområdet för lantbruk	274	284		
Kompetensområdet för lantbruksteknologi	51	56		
Kompetensområdet för pälsdjursuppfödning	1	0		
Inga uppgifter	2	1		
Yrkesexamen inom lantbruksbranschen	115	120	573	544
Kompetensområdet för agrologistik	0	0		
Kompetensområdet för seminolog	16	2		
Kompetensområdet för lantbruksarbetare	27	35		
Kompetensområdet för skötsel av produktionsdjur	9	16		
Kompetensområdet för lantbruksavbytar-service	5	9		
Kompetensområdet för klövvård	1	1		
Kompetensområdet för biodling	47	39		
Kompetensområdet för användandet av lantbruksteknologi	4	13		
Inga uppgifter	5	2		
Specialyrkesexamen inom lantbruksbranschen	13	9	38	33

Kompetensområdet för ledning av en lantgård	6	2		
Kompetensområdet för produktionsdjurens fortplantning	2	5		
Kompetensområdet för ledning av avbytararbetet	20	0		
Kompetensområdet för ledning av en pälsfarm		2		
Specialyrkesexamen för utveckling av landsbygden	16	7	72	44
Yrkesexamen i djurskötsel	452	407	2153	2112
Kompetensområdet för djuraffärer	11	11		
Kompetensområdet för skötsel av försöksdjur	2	2		
Kompetensområdet för trimning av djur	50	46		
Kompetensområdet för djurpensionat	45	33		
Kompetensområdet för hundmassage	58	57		
Kompetensområdet för träning av djur	89	74		
Kompetensområdet för djurskötsel på kliniker	192	181		
Inga uppgifter	5	2		
Specialyrkesexamen i djurskötsel	38	61	156	249
Kompetensområdet för träning av djur	26	24		
Kompetensområdet för skötsel av försöksdjur	0	6		
Kompetensområdet för djurskötsel på kliniker	12	31		
Grundexamen inom hästhushållning	223	201	3386	2930
Yrkesexamen inom hästhushållning	101	93	535	539
Kompetensområdet för skoning av hästar	15	19		
Kompetensområdet för ridundervisning	10	9		
Kompetensområdet för produktion av tjänster inom travträning	5	11		
Kompetensområdet för produktion av tjänster inom hästunderstödd verksamhet	15	8		
Kompetensområdet för produktion av tjänster inom hästuppfödning	9	8		
Kompetensområdet för tillverkning av hästutrustning	11	1		
Kompetensområdet för utbildning och träning av ridhästar	1	3		
Kompetensområdet för produktion av tjänster inom hästmassage	26	28		
Inga uppgifter	0	6		
Specialyrkesexamen inom hästhushållning	15	19	44	67
Kompetensområdet för ledning av verksamheten vid häststall	2	5		

Kompetensområdet för ridundervisning	3	1		
Kompetensområdet för ledning inom hästsporten	4	13		
Kompetensområdet för expert inom hovslageri	2	0		
Inga uppgifter	4	0		
Totalt	1753	1758	15626	16419

Utveckling av antalet examina och examensdelar

Hela examensprestationer	hel examen		förändrings-%
	2022	2023	
Grundexamen inom lantbruksbranschen	780	841	7 %
Yrkesexamen inom lantbruksbranschen	115	120	4 %
Specialyrkesexamen inom lantbruksbranschen	13	9	-30 %
Specialyrkesexamen för utveckling av landsbygden	16	7	-56 %
Yrkesexamen i djurskötsel	452	407	-10 %
Specialyrkesexamen i djurskötsel	38	61	38 %
Grundexamen inom hästhushållning	223	201	-10 %
Yrkesexamen inom hästhushållning	101	93	-8 %
Specialyrkesexamen inom hästhushållning	15	19	21 %

Examensdelsprestationer	examensdelar		förändrings-%
	2022	2023	
Grundexamen inom lantbruksbranschen	8669	9901	12 %
Yrkesexamen inom lantbruksbranschen	573	544	-5 %
Specialyrkesexamen inom lantbruksbranschen	38	33	-13 %
Specialyrkesexamen för utveckling av landsbygden	72	44	-39 %
Yrkesexamen i djurskötsel	2153	2112	-2 %
Specialyrkesexamen i djurskötsel	156	249	37 %
Grundexamen inom hästhushållning	3386	2930	-13 %
Yrkesexamen inom hästhushållning	535	539	1 %
Specialyrkesexamen inom hästhushållning	44	67	34 %

Målet med studierna att avlägga en eller flera examensdelar/målet att avlägga hela examen

Hel examen som mål (enligt examensdel)	2022	2023	förändrings-%
Grundexamen inom lantbruksbranschen	8216	9229	-11 %
Yrkesexamen inom lantbruksbranschen	379	336	-11 %
Specialyrkesexamen inom lantbruksbranschen	30	29	-3 %
Specialyrkesexamen för utveckling av landsbygden	70	44	-37 %
Yrkesexamen i djurskötsel	2101	2082	-1 %
Specialyrkesexamen i djurskötsel	146	196	26 %
Grundexamen inom hästhushållning	3086	2606	-16 %
Yrkesexamen inom hästhushållning	493	481	-2 %
Specialyrkesexamen inom hästhushållning	43	66	35 %

Examensdelar som mål (enligt examensdel)	2022	2023	förändrings-%
Grundexamen inom lantbruksbranschen	453	672	33 %

Yrkesexamen inom lantbruksbranschen	194	208	7 %
Specialyrkesexamen inom lantbruksbranschen	8	4	-50 %
Specialyrkesexamen för utveckling av landsbygden	2	0	0 %
Yrkesexamen i djurskötsel	52	30	-42 %
Specialyrkesexamen i djurskötsel	10	53	81 %
Grundexamen inom hästhushållning	300	324	7 %
Yrkesexamen inom hästhushållning	42	58	28 %
Specialyrkesexamen inom hästhushållning	1	1	0 %

Reflektioner

Examensdelar som mål och hela examen som mål

I yrkesexamen inom lantbruksbranschen avläggs examensdelen Semineringsav produktionsdjur på en gård (nötkreatur, får eller get) nästan helt som en separat examensdel. Den kompetens som examensdelen ger behövs i arbetslivet. Målet med studierna är dock i huvudsak att avlägga hela examen. Målet för studierna för yrkesexamen i djurskötsel och specialyrkesexamen i djurskötsel har i huvudsak varit att avlägga hela examen. Inom djurskötselns sektor är arbetslivets behov av kompetensområdet för skötsel av försöksdjur mycket marginellt. Målet att avlägga hela grundexamen inom hästhushållning hade minskat jämfört med året innan, medan målet att avlägga en eller flera examensdelar hade ökat. I yrkesexamen inom hästhushållning var målet att avlägga hela examen i nästan lika många fall, och målet att avlägga en eller flera examensdelar hade ökat betydligt. I specialyrkesexamen inom hästhushållning hade målet att avlägga hela examen ökat betydligt, och målet att avlägga en eller flera examensdelar var oförändrat.

Utveckling av antalet examina och examensdelar

Inom lantbruksbranschen kan ökningen av examina och examensdelar verka stor procentuellt sett, men kvantitativt sett har inga stora ändringar skett. Antalet avlagda hela grund- och yrkesexamen har ökat. Antalet avlagda yrkesexamina i djurskötsel har ökat. Antalet avlagda grundexamina inom hästhushållning minskade något jämfört med året innan. Antalet avlagda specialyrkesexamina inom hästhushållning har ökat betydligt. Variationen i prestationsmängderna mellan 2022 och 2023 kan förklaras till exempel av specialyrkesexamens längd, dvs. inom vissa kompetensområden registreras prestationerna inte nödvändigtvis jämnt varje år.

Anordnande av examina

Anordnartillstånd / Aktiva utbildningsanordnare

Examen	Anordnartillstånd 2022	Anordnartillstånd 2023	Aktiva anordnare 2022	Aktiva anordnare 2023
Grundexamen inom lantbruksbranschen	39	39	29	30
Yrkesexamen inom lantbruksbranschen	28	28	17	16
Specialyrkesexamen inom lantbruksbranschen	8	8	2	3
Specialyrkesexamen för utveckling av landsbygden	9	9	2	2
Yrkesexamen i djurskötsel	16	16	15	15
Specialyrkesexamen i djurskötsel	4	4	3	4
Grundexamen inom hästhushållning	9	9	7	7
Yrkesexamen inom hästhushållning	7	7	6	7
Specialyrkesexamen inom hästhushållning	3	3	2	3

Reflektioner

Förändringar i antalet tillstånd för anordnande av examen

Det finns en del icke-aktiva anordnare av examina inom lantbruksbranschen, men kommissionen upplever att situationen återspeglar det regionala behovet. Kommissionen upplever att det nuvarande finansieringssystemet

för yrkesutbildning inte stöder upprätthållandet av försörjningsberedskapens geografiska täckning. Det har kommit ytterligare en aktiv anordnare av yrkes- och specialyrkesexamen inom hästhushållning. I grundexamen inom hästhushållning är antalet aktiva anordnare två färre än antalet anordnartillstånd. Antalet avlagda grundexamina har minskat och sju aktiva anordnare är tillräckligt många.

Anordnande av examina samt fördelning av avläggandet av examina / examensdelar mellan utbildningsanordnare och examensanordnandets geografiska och språkliga täckning

I grundexamen inom lantbruksbranschen avläggs mest Kompetensområdet för djurskötsel. Studerande är intresserade av att sköta smådjur och det finns många sökande, men det är svårt att sysselsätta sig med kompetens endast inom smådjurskötsel. Man strävar efter att också styra de studerande till skötsel av produktionsdjur för att det ska bli lättare för dem att sysselsätta sig i framtiden. Kvantitativt sett har flest examina avlagts där det finns mycket jordbruk. Antalet avlagda examina och examensdelar återspeglar regional efterfrågan och regionalt utbud. Grundexamen inom lantbruksbranschen kan även genomföras på svenska.

Kvantitativt sett anordnas flest examina inom hästhushållning och djurskötsel i södra Finland, men i övrigt fördelas tillstånden och de aktiva anordnarna mellan olika delar av Finland. Examensspråket är huvudsakligen finska. Cirka fem procent av prestationerna i yrkesexamen i djurskötsel är på svenska, cirka två procent i grundexamen inom hästhushållning är på svenska. Andelarna har minskat något jämfört med året innan. Yrkes- och specialyrkesexamina inom hästhushållning samt specialyrkesexamina inom djurskötsel har endast avlagts finska.

En större anordnare av examina i djurskötsel finns i Nyland. I grundexamen inom hästhushållning urskiljs två utbildningsanordnare som är större än de andra i Egentliga Tavastland och Sydöstra Finland, och de två största anordnarna av yrkes- och specialyrkesexamina finns i Egentliga Tavastland och Norra Savolax.

Kvalitet på genomförandet av yrkesprov och bedömningen av kunnande

Fördelning av platserna för yrkesprov 2022 (%)

Examen	arbetsplats	läroanstalt	arbetsplats och läroanstalt	inga uppgifter
Grundexamen inom lantbruksbranschen	56 %	31 %	9 %	4 %
Yrkesexamen inom lantbruksbranschen	72 %	25 %	2 %	1 %
Specialyrkesexamen inom lantbruksbranschen	78 %	19 %	3 %	0 %
Specialyrkesexamen för utveckling av landsbygden	60 %	0 %	3 %	37 %
Yrkesexamen i djurskötsel	84 %	8 %	1 %	7 %
Specialyrkesexamen i djurskötsel	71 %	0 %	19 %	10 %
Grundexamen inom hästhushållning	54 %	32 %	8 %	6 %
Yrkesexamen inom hästhushållning	62 %	24 %	11 %	3 %
Specialyrkesexamen inom hästhushållning	59 %	25 %	16 %	0 %

Fördelning av platserna för yrkesprov 2023

Examen	arbetsplats	läroanstalt	arbetsplats och läroanstalt	inga uppgifter
Grundexamen inom lantbruksbranschen	58 %	30 %	9 %	3 %
Yrkesexamen inom lantbruksbranschen	69 %	26 %	4 %	1 %
Specialyrkesexamen inom lantbruksbranschen	81 %	15 %	0 %	4 %
Specialyrkesexamen för utveckling av landsbygden	59 %	5 %	0 %	36 %
Yrkesexamen i djurskötsel	84 %	11 %	2 %	15 %
Specialyrkesexamen i djurskötsel	92 %	0 %	0 %	8 %
Grundexamen inom hästhushållning	63 %	30 %	6 %	1 %

Yrkesexamen inom hästhushållning	56 %	29 %	14 %	1 %
Specialyrkesexamen inom hästhushållning	88 %	4,5 %	4,5 %	3 %

Förverkligande av tvåpartsbedömningen av yrkesinriktade examensdelar i bedömningen 2022 och 2023* %

Examen	lärare och representant för arbetslivet 2022	lärare och representant för arbetslivet 2023	inga uppgifter 2022	inga uppgifter 2023
Grundexamen inom lantbruksbranschen	70 %	71 %	2 %	4 %
Yrkesexamen inom lantbruksbranschen	91 %	85 %	2 %	7 %
Specialyrkesexamen inom lantbruksbranschen	100 %	76 %	0 %	21 %
Specialyrkesexamen för utveckling av landsbygden	80 %	73 %	14 %	14 %
Yrkesexamen i djurskötsel	92 %	80 %	2 %	10 %
Specialyrkesexamen i djurskötsel	100 %	93 %	0 %	2 %
Grundexamen inom hästhushållning	65 %	72 %	5 %	6 %
Yrkesexamen inom hästhushållning	73 %	60 %	3 %	22 %
Specialyrkesexamen inom hästhushållning	82 %	96 %	0 %	1 %

*i siffrorna ingår inte de gemensamma examensdelarna och deras delområden.

Medeltal för studeranderesponden* (avslutande enkät)

Examen	medeltal för yrkesprov 2022	medeltal för yrkesprov 2023	medeltal för alla frågegrupper 2022	medeltal för alla frågegrupper 2023
Grundexamen inom lantbruksbranschen	4,4	4,4	4,1	4,1
Yrkesexamen inom lantbruksbranschen	4,6	4,7	4,3	4,4
Specialyrkesexamen inom lantbruksbranschen	4,8	4,9	4,2	4,6
Specialyrkesexamen för utveckling av landsbygden	4,7	-	4,5	-
Yrkesexamen i djurskötsel	4,7	4,8	4,1	4,2
Specialyrkesexamen i djurskötsel	4,8	4,9	4,1	4,4
Grundexamen inom hästhushållning	4,2	4,2	3,8	3,9
Yrkesexamen inom hästhushållning	4,3	4,5	4,0	4,2
Specialyrkesexamen inom hästhushållning	4,5	4,4	4,1	4,0

* Bedömningsskala 1–5

Arbetsplatsenkät 2022–2023*

Examen	medeltal 2022	medeltal 2023
Grundexamen inom lantbruksbranschen	4,0	4,7
Yrkesexamen inom lantbruksbranschen	4,3	3,9
Specialyrkesexamen inom lantbruksbranschen	4,1	-
Specialyrkesexamen för utveckling av landsbygden	3,9	4,7
Yrkesexamen i djurskötsel	4,1	3,9
Specialyrkesexamen i djurskötsel	3,9	4,5
Grundexamen inom hästhushållning	3,9	4,0

Yrkesexamen inom hästhushållning	3,8	4,3
Specialyrkesexamen inom hästhushållning	3,5	-

* *Bedömningsskala 1–5*

Enkät för arbetsplatshandledare 2022–2023*

Examen	medeltal 2022	medeltal 2023
Grundexamen inom lantbruksbranschen	4,0	4,1
Yrkesexamen inom lantbruksbranschen	4,3	3,8
Specialyrkesexamen inom lantbruksbranschen	-	4,7
Specialyrkesexamen för utveckling av landsbygden	3,9	4,4
Yrkesexamen i djurskötsel	4,0	4,0
Specialyrkesexamen i djurskötsel	3,7	4,2
Grundexamen inom hästhushållning	3,9	4,0
Yrkesexamen inom hästhushållning	3,6	3,7
Specialyrkesexamen inom hästhushållning	4,0	3,9

* *Bedömningsskala 1–5*

Reflektioner

Respons från studerande och arbetslivet

Medeltalen för studerande- och arbetslivsresponsen är i huvudsak goda. Studeranderesponsen har goda medeltal i sin helhet, särskilt i frågegruppen gällande yrkesprov. Medeltalen för frågegruppen den studerandes välbefinnande är sämre på alla examensnivåer inom examina i både djurskötsel och hästhushållning. Svarsandelarna för arbetsplatsresponsenkäten är varierande. Påståendena om utvecklingsbehov och respons har fått de svagaste vitsorden. Det fanns inga betydande skillnader mellan examina.

Fördelning av platser där yrkesprov genomförs

De yrkesprov som ingår i examensdelarna inom lantbruksbranschen avläggs i regel på arbetsplatserna. Av motiverade skäl genomförs dock yrkesproven för vissa examensdelar vid läroanstalten. Till exempel avläggs examensdelen Landsbygdsföretagande i huvudsak vid en läroanstalt på grund av examensdelens natur. Regionen har inte heller alltid lämpliga jobb där man kan påvisa den kompetens som krävs för examensdelen. De tekniska utmaningarna gällande dataöverföringen mellan studieadministrationssystemen och KOSKI-databasen syns fortfarande i kolumnen "inga uppgifter" gällande platser där yrkesprovet genomförs. I grundexamen inom hästhushållning avläggs ganska många yrkesprov i läroanstaltens lärmiljöer på grund av examensdelens natur. Till exempel utförs den första examensdelen om daglig hästskötsel ofta vid läroanstalten.

Förverkligande av tvåpartsbedömning i bedömningen av kunnande

Alla examina inom lantbruksbranschen som hör till kommissionens verksamhetsområde hade i regel bedömts på tvåpartsbasis. I examina i djurskötsel genomfördes tvåpartsbedömningen något bättre i bedömningen av kunnande än i examina inom hästhushållning. I yrkesexamen inom hästhushållning fanns ett betydande procenttal som saknade uppgifter om huruvida tvåpartsbedömningen har genomförts. Enligt uppgifterna innehåller dessa till stor del erkända examensdelar.

Miljöer för yrkesprov och deras lämplighet för påvisande av kunnande samt motiveringar till ordnande av yrkesprov på läroanstalter

Lantbruksbranschens utbildningsanordnare har olika riktlinjer för hur undervisningsgårdar ska användas vid yrkesprov samt för hur de anställda där ska anlitas som arbetslivsbedömare. Under besöken har det motiverats att man gör yrkesprovet till exempel i examensdelen Arbete inom lantbruksbranschen vid läroanstalten, eftersom examensdelen är så mångsidig, sju delprov. Yrkesproven i andra examensdelar genomförs på arbetsplatsen. Dessutom har bedömningen av två lärare genomförts i yrkesprovet i Landsbygdsföretagande när det har varit fråga om en studerande med särskilda behov.

Ibland består examensdelarna av många delprov, och dessutom kan de ha kombinerats med yrkesprov i en annan examensdel. För den studerande kan ett sådant pussel av yrkesprov göra det svårt att förstå vilken examensdel provet gäller, och gestaltningen av helheten blir diffusare. Sannolikt kan också bedömningen vara utmanande åtminstone om bedömnarna byts ut för olika delprov och proven sprids ut över en längre tid. Åtminstone den personliga tillämpningen och planeringen av yrkesprov kräver särskild uppmärksamhet och satsning. Kommissionen upplever att delprov bör ordnas på ett ändamålsenligt sätt och att man för tydlighetens skull bör sträva efter att examensdelen inte spjälkas upp i för många delprov.

I examina inom djurskötsel kan hela yrkesprovet inte nödvändigtvis avläggas på platsen för inläring i arbetet, en del av yrkesprovet kan avläggas i en annan lärmiljö eller i skolans lokaler (bl.a. kloklippning, kundservicesituation, hästmassage och skoning eller arbete som relaterar till pensionat). I undervisningslokalerna har man också inrättat lokaler för yrkesprov för att påvisa kompetensen i t.ex. trimning och kloklippning. Dessutom koncentreras yrkesprov inom företagsverksamhet alltid till läroanstalten, eftersom affärsplanen kan presenteras där i lugn och ro. Det är också lättare för den studerande att inte behöva genomföra yrkesprov i alla examensdelar under samma dag.

Generaliseringar om rättelseyrkanden

Arbetslivskommissionen har inte mottagit några rättelseyrkanden gällande ett beslut om granskning av bedömningen av kunnande 2022–2023.

Situationen gällande planer för bedömning av kunnande

Planerna för de examina som hör till kommissionens verksamhetsområde har utarbetats examensspecifikt i planen för bedömning av kunnande. De är dock av allmän karaktär, och yrkesproven har sällan förklarats närmare med tanke på läroanstaltens och provplatsernas särdrag. Ofta har man också kopierat direkta textavsnitt från examensgrunderna till planen.

I planerna har det också framkommit att följande har antecknats för varje examensdel: "Av grundad anledning kan ett yrkesprov dock också ordnas någon annanstans än på en arbetsplats." Detta gör det möjligt att genomföra alla yrkesprov vid läroanstalten, och det händer också ibland. Även om planerna för bedömning av kunnande ännu behöver förbättras, utesluter det inte att yrkesprov och bedömningar i anslutning till dem i praktiken sköts på korrekt sätt. Det vore bra om utbildningsanordnarna säkerställde att det reserveras tid och resurser för att utarbeta och uppdatera planen för bedömning av kunnande.

Förverkligande av personlig tillämpning i praktiken

På basis av studeranderesponsen genomförs personlig tillämpning i huvudsak väl, men variationer förekommer enligt examen och utbildningsanordnare. Kommissionen upplever att den personliga tillämpningen numera genomförs bättre. På basis av kommissionens besök inleds personlig tillämpning vid läroanstalten genast efter ansökningskedet. Genomförandet följs upp och planen uppdateras kontinuerligt under examina. De studerande väljer själva sin yrkesprovsplats och läroanstalten hjälper med att hitta en lämplig plats om någon examensdel inte kan avläggas på den arbetsplats som den studerande väljer.

Utvecklingsobjekt i anordnarnas verksamhet enligt kommissionen

Under besöken till examina inom lantbruksbranschen har man observerat olika utvecklingsobjekt i utbildningsanordnarnas verksamhet. Till exempel är det för lätt att genomföra yrkesprov på läroanstalten i stället för på arbetsplatserna. Goda vitsord ges lättare ut "för säkerhets skull", och observera att för att få berömliga vitsord krävs professionell nivå, och i och med att en generisk bedömningsskala tagits i bruk har kravnivån stigit. Dessutom har man beaktat som utvecklingsobjekt att det vore viktigt att föra dokumenten och planerna närmare praktiken, och att den studerande avlägger för många delprov per examensdel. Enligt kommissionens observationer har det ansetts vara utmanande att utreda de verkliga verksamhetssätten under besöken, men inte omöjligt.

I samband med besöken till examina inom hästhushållning och djurskötsel har det lyfts fram som utvecklingsobjekt att man bör öka samarbetet mellan utbildningsanordnare samt trygga att yrkeskompetensen hos studerande som utexamineras från examina håller en jämn nivå. Utbildningsanordnarna och arbetslivet upplever att de utexaminerades kompetensnivå är för varierande. Man vill att en utomstående aktör ska övervaka kvaliteten på en enhetlig kompetensnivå mer för att säkerställa kvaliteten på de studerandes yrkeskompetens och för att arbetsgivarna ska kunna lita på att de som utexamineras alltid kan samma saker. Dessutom vore det

viktigt att utveckla systemet för studeranderespons och insamlingen av respons för att få svar från allt fler studerande.

Gemensamma examensdelar och deras delområden

Det är svårt att integrera gemensamma examensdelar i yrkesstudierna. För detta krävs att båda lärarna engagerar sig. Utbildningsanordnarna har dock gjort försök i den riktningen, och kommissionen fäster allt noggrannare uppmärksamhet vid möjligheterna att genomföra dem under sina kommande besök.

Examensgrundernas och examensstrukturens funktion

Reflektioner

Examensgrundernas överensstämmelse med arbetslivet och erfarenheter av examensgrundernas funktion

Enligt diskussioner under besöken till examina inom lantbruksbranschen är de nya grunderna för grundexamen inom lantbruksbranschen i många avseenden alltför krävande, särskilt i fråga om ekonomistudier. Till exempel kan det upplevas som mycket utmanande att göra upp en affärsplan. Kommissionen upplever att man i större utsträckning bör sträva efter praktiskt tänkande i ekonomistudierna. I examensdelen "Arbete inom lantbruksbranschen" ingår för mycket kompetens. Enligt observationer som gjorts under besöken till examina inom lantbruksbranschen ingår kraven på yrkesskicklighet väl i examensgrunderna, men kravnivån är i vissa avseenden för hög. Grunderna för examina inom hästhushållning och djurskötsel upplevs för närvarande till största delen fungera mycket väl och motsvara arbetslivet. Yrkesexamen inom hästhushållning behöver dock uppdateras, och möjligheten att uppdatera examensgrunden ska granskas i höst.

Examensstrukturens funktion

När det gäller examina som hör till kommissionens verksamhetsområde verkar examensstrukturen fungera väl. Kommissionen kommer att granska hur examensstrukturen fungerar under mandatperiodens gång, i synnerhet när det har gått en tid sedan reformen av yrkesutbildningen och examensreformerna.